

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 24 § lagen om arbetsmarknadsstöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om arbetsmarknadsstöd ändras. I syfte att åstadkomma en sporrande effekt föreslås att behovsprövningen av arbetsmarknadsstödet lindras när det gäller makens inkomster. Avsikten är att det avdrag som skall göras från makens inkomster före behovsprövningen

skall höjas från 300 mk i månaden till 1400 mk i månaden.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 september 2000.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Förutsättningen för att arbetsmarknadsstöd skall betalas är i regel att personen i fråga är beroende av ekonomiskt stöd. I 25 § lagen om arbetsmarknadsstöd bestäms om undantag, dvs. betalning av arbetsmarknadsstöd utan behovsprövning. Enligt 3 mom. förutsätts inte något behov av ekonomiskt stöd under den tid personen i fråga deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetspraktik, arbetsprövning eller rehabilitering som arbetsförvaltningen ordnar. För arbetslöshetstiden förutsätts inte något behov av ekonomiskt stöd under de 180 första arbetslöshetsdagarna då en persons rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av arbetslöshetsdagpenningens maximitid enligt 26 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För arbetslöshetstiden förutsätts inte heller något behov av ekonomiskt stöd i fråga om personer över 55 år som när de blir arbetslösa uppfyller det arbetsvillkor som är en förutsättning för arbetslöshetsdagpenningen.

Enligt 24 § lagen om arbetsmarknadsstöd beaktas, med undantag av de sociala förmå-

ner som räknas upp särskilt i 1 mom., vid prövningen av sökandens behov av ekonomiskt stöd hans egna bruttoinkomster och även makens till den del de överstiger 300 mk i månaden. Från det fulla arbetsmarknadsstödet dras i fråga om försörjningspliktiga av 50 % från den behovsprövade inkomstdel som överstiger 5040 mk i månaden. Inkomstgränsen höjs med 630 mk för varje barn som inte har fyllt 18 år och som den försörjningspliktige skall försörja.

Då arbetsmarknadsstödet och bostadsbidraget sänks och inkomstbeskattningen stramas åt kan det i dagens situation leda till en negativ marginaleffekt även på en tämligen låg inkomstnivå. I praktiken är de inkomster för makarna som skall beaktas vid behovsprövningen oftast löneinkomster. En situation där en ökning av arbetsinkomsten medför att familjens faktiska inkomster minskar till följd av en samverkan mellan förmåner och beskattning, är inte tillfredsställande med tanke på att socialskyddet bör ha en sporrande effekt. I programmet för statsminister Paavo Lipponens II regering framhålls att den behovsprövning av arbetsmarknadsstödet som hänför sig till makens in-

komster lindras med 15 procentenheter. För att lindringen skall gälla uttryckligen makens inkomster föreslås att ändringen genomförs så att det avdrag som före behovsprövningen görs från makens inkomster höjs. En höjning av avdraget från nuvarande 300 mk till 1400 mk i månaden motsvarar en förändring om 15 procentenheter i samordningen av inkomsterna och arbetsmarknadsstödet.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Antalet försörjningspliktiga som får samordnat arbetsmarknadsstöd är i medeltal 13 000 i månaden. För dem skulle arbetsmarknadsstödet stiga med i genomsnitt 25 mk per dag. På motsvarande sätt har ca 10 000 av de arbetslösa arbetssökandena blivit utan arbetsmarknadsstöd på grund av behovsprövningen. Om behovsprövningen lindras så som det har föreslagits, kommer det samordnade arbetsmarknadsstödet att omfatta uppskattningsvis 3 000 nya stödmotagare.

Den föreslagna ändringen kommer att öka utgifterna i anslutning till arbetsmark-

nadsstödet med ca 95 milj. mk per år. En tredjedel av dem som får arbetsmarknadsstöd har beviljats bostadsbidrag, och för i genomsnitt drygt 30 % av dem innebär en höjning av arbetsmarknadsstödet att bostadsbidraget sänks. Således minskar en lindring av behovsprövningen bostadsbidragsutgifterna med ca 10 milj. mk per år.

Eftersom dessutom ca 20 milj. mk per år återbärs som skatter och avgifter, ökar ändringen de disponibla inkomsterna med 65 milj. mk netto per år för de hushåll som omfattas av ändringen.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 september 2000.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 24 § lagen om arbetsmarknadsstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 1993 om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) 24 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1132/1996, som följer:

Gällande lydelse

24 §

Behovsprövning av arbetsmarknadsstöd

Vid prövningen av sökandens behov av ekonomiskt stöd skall beaktas hans egna bruttoinkomster och även makens till den del de överstiger 300 mark i månaden. Med make jämställs den med vilken sökanden utan att ingå äktenskap fortgående bor i gemensamt hushåll i förhållanden av äktenskapsliknande natur. Makar som på grund av söndring varaktigt bor åtskils betraktas inte som makar. Som inkomster beaktas emellertid inte

- 1) barnbidrag,
- 2) stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996),
- 3) bostadsbidrag,
- 4) militärunderstöd,
- 5) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48),
- 6) frontmannapension enligt lagen om frontmannapension (119/77),
- 7) tilläggsdel enligt familjepensionslagen (38/69),
- 8) utkomststöd enligt socialvårdslagen (710/82), samt
- 9) ersättning för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men.

Föreslagen lydelse

24 §

Behovsprövning av arbetsmarknadsstöd

Vid prövningen av sökandens behov av ekonomiskt stöd skall beaktas hans egna bruttoinkomster och även makens till den del de överstiger 1400 mark i månaden. Med make jämställs den med vilken sökanden utan att ingå äktenskap fortgående bor i gemensamt hushåll i förhållanden av äktenskapsliknande natur. Makar som på grund av söndring varaktigt bor åtskils betraktas inte som makar. Som inkomster beaktas emellertid inte

- 1) barnbidrag,
- 2) stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996),
- 3) bostadsbidrag,
- 4) militärunderstöd,
- 5) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),
- 6) frontmannapension enligt lagen om frontmannapension (119/1977),
- 7) tilläggsdel enligt familjepensionslagen (38/1969),
- 8) utkomststöd enligt *lagen om utkomststöd (1412/1997)*, samt
- 9) ersättning för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2000. Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.